

місць. Консультування майбутніх фахівців може здійснюватися за рахунок коштів підприємств, організацій, установ, власних коштів громадян, різних фондів підтримки підприємництва.

На наш погляд, найбільш ефективними процедурами консультування самозайнятої молоді є:

- розроблення навчально-консультаційних програм з напрямків розвитку малого бізнесу з урахуванням етнотериторіальних особливостей регіонів,
- впровадження системи інформаційної, методичної та маркетингової взаємодії центрів консультаційно-технологічної підтримки та структури малого бізнесу;
- консультації фахівців з профорієнтації та професійного навчання безробітних фахівців;
- консультації фахівців з питань організації власної справи;
- організація роботи консультаційного пункту ярмарку вакансій із застосуванням рекламно-інформаційних та методичних матеріалів як на електронних носіях, так і на папері.

Консультування самозайнятої молоді є перспективним напрямом вирішення проблем зайнятості населення України. Крім того, процес консультування є однією з найважливіших форм допомоги реінтеграції незайнятих людей у соціум.

Список використаних джерел

1. Підприємництво та самозайнятість як складові економічної безпеки України. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/1820/1/%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BCi%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0.pdf

2. Про зайнятість населення: Закон від 05.07.2012 № 5067-VI (зі змінами № 2622-IX від 21.09.2022). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2622-20#Text>

Владислав Великожон,
аспірант Інституту професійної освіти
НАПН України
(м. Київ, Україна)

ПІДПРИЄМНИЦТВО У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ-ГРАФІКІВ

Підприємницька діяльність дизайнерів графіків детермінується сутнісною природою дизайну як галузі, що інтегрує компоненти мистецтва, бізнесу і технологій, зумовлюється специфікою різновидів цієї сфери, але реалізується, переважно, у форматі малого бізнесу. *Провідними характерними ознаками малих форм підприємництва* в наукових працях *визначено*: економічну автономність; незалежність суб'єктів господарювання у виборі напрямів, способів і методів діяльності відповідно до потреб споживачів та нормативно-правових положень; усвідомлення суб'єктами підприємництва власної відповідальності перед суспільством і споживачем за якість виготовленої продукції та надаваних послуг, їх наслідки й пов'язані з цим ризики; високий рівень вмотивовані до досягнення успіхів у бізнесі. Відтак засновники мікропідприємств, намагаючись отримати якнайбільший прибуток, генерують унікальні ідеї, задовольняють потреби суспільства, створюють нові місця працевлаштування випускників закладів дизайн-освіти, сприяючи в такий спосіб реалізації цілей сталого розвитку. Суб'єктів малого підприємництва загалом і дизайнерів-графіків зокрема вирізняє оригінальність поглядів та варіативність підходів до прийняття конструктивних рішень у виконанні конкретних видів практичної діяльності.

Відмінні ознаки малих форм підприємництва в графічному дизайні позиціонуються за такими класифікаційними параметрами: кількісні (кількість зайнятих працівників, обсяг річних оборотів, частка продажів на ринку, обсяг капіталу, показники виготовленої продукції, низькі витрати на одиницю виробленої продукції тощо); якісні щодо економіко-виробничих процесів (за параметрами гнучкості, динамізму, сприйнятливості до нововведень, темпів насичення ринку тощо); інституціональні (за параметрами відкритості доступу та легкості входження до цього сегменту підприємництва); соціально-економічні (за параметрами забезпечення соціальної стабільності, насиченості ринку праці робочими місцями); соціально-психологічні (стосовно

подолання відчуження від засобів виробництва та кінцевих результатів виробничої діяльності, мотивації до праці, тощо) [2, с. 148], що зумовлюються національними особливостями певної країни. Варто зауважити, що, поряд із властивими перевагами малому підприємництву притаманні такі недоліки: нестача коштів; обмеженість масштабів використовуваних засобів виробництва; надчутливість до коливань економічної кон'юнктури; недостатня підтримка державної системи сприяння малому бізнесу; суттєва залежність від замовників; недостатньо міцні позиції на ринку; високий ризик банкрутства [1, с. 39].

Отже, здійснення підприємницької діяльності дизайнерами графіками передбачає інтегрування професійних знань, умінь застосовувати новітні виробничі та інформаційні технології, що конкретизується окремими операційно-технологічними діями щодо розроблення концепцій дизайн-продукту, безпосереднього дизайн-виробництва, дизайнерського супроводу продукції або послуг тощо.

За результатами наших спостережень, дизайнери-графіки, набувши певного досвіду, відчувають себе професіоналами і розпочинають підприємницьку діяльність як фрілансери, що на сьогодні становлять один із найшвидше зростаючих сегментів ринку. Під час воєнного стану і, за нашим переконанням, у післявоєнний час більшість дизайнерів обиратимуть шлях фрілансу замість того, щоб повернутися на колишню роботу. При цьому 70 % із них працюють над кількома проектами одночасно.

На жаль, найбільша перешкода, що трапляється у підприємницькій діяльності дизайнерів-графіків в умовах воєнного – це пошук достатнього обсягу роботи. Окрім цього, у креативний бізнес доволі важко увійти. Молодим дизайнерам важливо вийти на ринок праці як самостійному професіоналу, маючи реальні очікування щодо заробітку, і пам'ятати, що ставки фрілансерів зумовлюються результатами переговорів. З огляду на це для успішної підприємницької діяльності дизайнерам важливо навчитися складати письмові контракти та професійні рахунки-фактури для клієнтів, або придбати програму з шаблонами рахунків-фактур та обліку робочого часу, а також опанувати навички зі створення стабільної клієнтської бази, залучення партнерів для маркетингу та просування, керування доходами та витратами, заощадження коштів на створення і реалізацію майбутніх проектів. Для гарантування успіху потрібно розвинути підприємницьку компетентність щодо роботи в межах креативної економіки, постійно самовдосконалюватися і бути відданим своїй справі. Це часто означає більш тривалий робочий день, крім того, здатність бути експертом в галузі маркетингу та сміливість передати частину завдань або процесів стороннім виконавцям на умовах субпідряду, зокрема це бізнес-процеси, як, наприклад, бухгалтерський облік, що допомагає дизайнеру зосередитися на завершенні проектів та зміцненні відносин із клієнтами.

Отже, фріланс – це складна, напружена праця з ненормованим робочим днем. Важливо мати професійну присутність в інтернеті окремо від особистих облікових записів. Тому, щоб побудувати фріланс-бізнес, необхідно мати власний вебсайт і просувати себе в інтернеті, оперуючи відповідними інструментами для досягнення успіху (дотримуватися правил укладання контрактів, у змісті яких будуть чітко прописані умови, очікування, оплата та строки; володіти творчою свободою, усвідомлюючи високий рівень відповідальності; постійно стежити за бізнесом; опанувати основи фінансування, маркетингу та управління часом) й головне – розвинути підприємницьку компетентність.

Під підприємницькою компетентністю вебдизайнера розуміємо динамічну цілісність ціннісно-світоглядних орієнтацій, способів мислення, мультидисциплінарних знань, професійних умінь та навичок, індивідуально-особистісних якостей, що уможливають успішну соціалізацію й комплексну професійну діяльність у мінливих умовах цивілізаційного поступу.

Кожному представникові дизайнерської професії притаманні домінуючі ділові якості, що характеризують його, з одного боку, як людину мистецтва, а з іншого, – як підприємця. Що стосується підприємців-дизайнерів, то тут успіх безпосередньо пов'язаний з двома факторами: рівнем особистої готовності до професійної діяльності і рівнем розвитку підприємницької компетентності. Отже, підприємницька підготовка, розвиток підприємницької компетентності має ключове значення у підготовці дизайнерів-графіків до успішної професійної діяльності. Суть підприємницької компетентності майбутніх дизайнерів-графіків розглядаємо як інтегративну особистісно-професійну якість, що пов'язана із соціально-економічними, психолого-діяльними характеристиками феномену й конкретизована ціннісно-світоглядними орієнтаціями, способами

діяльності, моделями поведінки і сукупністю професійно значущих якостей, що цілісно відображають підготовленість особи до підприємницької діяльності у процесі виконання професійних завдань (аналізувати ринкові можливості щодо дизайнерських послуг, опанувати різні економічні ролі, об'єктивно оцінювати індивідуальні здібності до підприємництва, започатковувати різні форми бізнесу у сфері креативної індустрії й, зокрема, графічному дизайні).

У структурі підприємницької компетентності майбутніх дизайнерів-графіків особливу увагу приділяємо розвитку інтегрованої здатності до дизайнерського і підприємницького мислення, професійних якостей, що забезпечують спроможність особи активно діяти у сфері дизайну та креативних технологій. Зміст підготовки майбутніх дизайнерів спрямовуємо на активізацію творчого потенціалу й набутих ділових якостей і здібностей.

Список використаних джерел

1. Красота О. В. Мале підприємництво: економічна сутність та роль у подоланні кризи. *Вісник КНУ ім.Т. Шевченка. Серія «Економіка»*. 2010. № 7. С. 37–40.

2. Дмитренко Н. Критерії визначення та місце малих підприємств в структурі ринкової економіки. *Вісник Донецького університету. Серія: Економіка і право*. Донецьк, 2007. Вип. 1. С. 145–150.

Наталія Гринюк,

канд. екон. наук, доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

(м. Полтава, Україна)

КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК СКЛАДОВА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Зростання вимог ринку праці обумовлює необхідність використання нових методів підготовки фахівців. У сфері економіки вибір найкращого серед багатьох можливих альтернатив має більше значення, ніж знання напам'ять «саме тієї» відповіді стосовно розв'язання проблеми. Нові методи допомагають пристосуватися до реальних умов, ознайомитися з діяльністю суб'єктів господарювання, навчитися аналізувати та порівнювати ситуації, оперативно ухвалювати рішення. У таких умовах здобувачі освіти стають не пасивними слухачами-спостерігачами, а активними учасниками ухвалення управлінського рішення з економічних питань.

В зарубіжній практиці ситуаційна технологія навчання (case-study) є потужним і ефективним інструментом навчання економіки [2; 5], який набуває все більшого розповсюдження серед інших інтерактивних методів викладання економічних дисциплін і в Україні [3; 4].

Використання кейс-технології – це безперервний синтез відомих і цілком нових інтерактивних інструментів навчання, який сприяє досягненню здобувачами освіти ефективності і результативності при вивченні економічних дисциплін: підвищенню рівня знань і компетентності, формуванню нових навичок, і, в цілому, зміні ставлення до навчання і до професійної діяльності. Ситуаційна методика навчання – інтерактивний метод навчання майбутніх фахівців, який вдало базується на реальних життєвих ситуаціях, і отже, сприяє засвоєнню знань не тільки теоретично, а й практично.

Отже, по-перше, застосування ситуаційної технології навчання при викладанні економічних дисциплін сприяє підвищенню рівня знань і підготовленості внаслідок того, що здобувачі освіти:

– поглиблюють пройдений теоретичний матеріал і використовують його для вирішення реальної економічної проблеми суб'єкта господарювання;

– закріплюють раніш набуті знання з інших дисциплін, оскільки, як правило, вимагається їх застосування під час опрацювання кейсу;

– вчаться аналізувати ситуацію, виявляти переваги і проблеми суб'єктів господарювання, ухвалювати рішення в умовах обмеженої інформації і неповних даних;

– можуть скористатися наявним досвідом і знаннями та обмінюватися ними в процесі обґрунтування рішення;

– вчаться стисло, аргументовано, переконливо висловлювати свою точку зору, слухати інших;